

Találd meg/ki/fel!

Szellemitulajdon-védelmi csapatverseny a Kutató Diákok Országos Szövetsége szervezésében.

Az első forduló megoldásai

Az egyes kérdésekre adandó válaszok mellett igyekeztünk hosszabb-rövidebb magyarázatokat is mellékelni, illetve további olvasnivalóra való hivatkozásokat megadni.

1. Bevezető kérdések

1.1 Létezik-e világszabadalom?

Válasz: Nem.

Világszabadalommal csak a médiában találkozhatunk. Szabadalmat országonként lehet szerezni. Léteznek nemzetközi egyezmények (pl. Európai Szabadalmi Egyezmény), amelyek keretein belül több országban érvényes szabadalom szerezhető egyetlen helyen, egyetlen eljárással, de az országonkénti megerősítés itt is szükséges. Emellett létezik a Nemzetközi Szabadalmi Egyezmény (az angol megnevezés: Patent Cooperation Treaty, rövidítése PCT), aminek keretein belül több mint 120 országban indítható meg a szabadalmi bejelentés, de egy későbbi időpontban a bejelentést országonként ténylegesen is be kell nyújtani, és az engedélyezés is országonként történik.

www.mszh.hu/szabadalom

2. Híres feltalálók

2.1 Igaz-e, hogy az egyik legsikeresebb magyar konstruktőr, a gépjárművekben használt porlasztó (karburátor) egyik megalkotója nem szerzett diplomát, de...

- mégis használhatta a mérnöki címet?
- autómárkát neveztek el róla?
- egyetemi katedrát kapott?

Válasz: mégis használhatta mérnöki címét

Csonka Jánosnak oktatói és konstruktőri érdemeinek elismeréseként engedélyezték a mérnöki cím használatát.

www.mszh.hu/feltalalok/csonka.html

2.2 Ki ő?

1907-ben született Nagyváradon, gépészmérnök, tervei alapján épült az ajkai ipari hőerőmű, nevéhez kapcsolódik az erőművek vízfelhasználását korszerűsítő hűtőtorony szabadalma.

- Heller László
- Galamb József
- Kandó Kálmán
- Jendrassik György

Válasz: Heller László

www.mszh.hu/feltalalok/heller.html

2.3 Ki ő?

1907-ben született Nagyváradon, gépészmérnök, tervei alapján épült az ajkai ipari hőerőmű, nevéhez kapcsolódik az erőművek vízfelhasználását korszerűsítő hűtőtorony szabadalma.

- Heller László
- Galamb József
- Kandó Kálmán
- Jendrassik György

Válasz: Jendrassik György

www.mszh.hu/feltalalok/jendrass.html

2.4 Ki ő?

1881-ben született, gépészmérnök, a forgószárnyas katonai repülőeszköz kifejlesztője, a Holdon és a Marson kráter őrzi a nevét.

- Winkler Lajos
- Jedlik Ányos
- Kandó Kálmán
- Kármán Tódor

Válasz: Kármán Tódor

www.mszh.hu/feltalalok/karman.html

2.5 Ki ő?

1881-ben született Budapesten, gépészmérnök, 1923-ban új rendszerű gőzkazánt talált fel, 1928-ban ő alkotta meg az első sugárhajtóművet.

- Kruspér István
- Mihály Dénes
- Galamb József
- Fonó Albert

Válasz: Fonó Albert

www.mszh.hu/feltalalok/fono.html

2.6 Ki az a magyar Nobel-díjas, aki a II. világháború alatt titkos politikai küldetést is teljesített?

- Bárány Róbert
 Szilárd Leó
 Szent-Györgyi Albert
 Lénárd Fülöp

Válasz: Szent-Györgyi Albert

http://hu.wikipedia.org/wiki/Szent-Gy%C3%B6rgyi_Albert

2.7 Kitől vásárolta meg Zeppelin gróf a róla elnevezett léghajó konstrukciós elveit?

Válasz: Schwarz Dávidtól.

ballon.hu/tortenet/elseleg.htm

www.mszh.hu/kiadv/ipsz/200010/evnaptar.htm - Schwarz

2.8 Ki jelentett be 1904-ben egy elektromos gyűjtőakkumulátorra vonatkozó találmányt?

- Nikola Tesla
 Alexander Graham Bell
 Thomas Alva Edison

Válasz: Thomas Alva Edison

Pipacs adatbázis – Dátumok (Mind) keresőmezőjébe az **1904*** évszámot és a Szöveg (Magyar szöveg) mezőbe a **gyűjtőakkumulátor** címszót beírva.

2.9 Ki ő?

Magyar mérnök, aki beírta nevét a holdkutató történetébe. (2 jó válasz is lehetséges!)

- Kármán Tódor
 Rubik Ernő
 Pavlics Ferenc
 Bay Zoltán

Válasz: Pavlics Ferenc és Bay Zoltán

www.mszh.hu/kiadv/ipsz/199902/bay.htm,

www.mszh.hu/kiadv/ipsz/200302/13-evnaptar.html

2.10 Ki ő?

1897-ben született Üzbégben, tanulmányait Pozsonyban és Budapesten végezte, 1926-ban bejegyzett szabadalma a televízióra vonatkozott.

- Bánki Donát
 Kandó Kálmán
 Tihanyi Kálmán
 Neumann János

Válasz: Tihanyi Kálmán

www.mszh.hu/feltalalok/tihanyi.html

2.11 Az 1959-ben feltalált integrált áramkör többek nevéhez is fűződik. Név szerint kikéhez?

Válasz: Kilby, Noyce

Jack Kilby 1958. szeptember 18-án a Texas Instrumentsnél hivatalosan is bemutatta találmányát, amivel történelmet írt. Pár hónappal később az Intel egyik társalapítója, Robert Noyce is hasonló **integrált áramkörrel** állt elő.

it.news.hu/c.php?mod=10&id=13883

2.12 Mikor kapta Szent-Györgyi Albert Nobel-díját?

1937-ben

1947-ben

1925-ben

Válasz: 1937-ben

www.kfki.hu/fszemle/archivum/fsz0108/szgya.html

3. Fontos találmányok

3.1 Mi a tárgya annak a magyar szabadalomnak, amelynek Albert Einstein és Szilárd Leó volt a jogosultja?

- hűtőgép
 kerékpár
 körhinta

Válasz: Hűtőgép.

Pipacs adatbázis – Nevek (Mind) keresőmezőbe beírva: **Einstein AND Szilárd.**

3.2 Rubik Ernő 1977-ben kapott magyar szabadalmi oltalmat 170062 lajstromszámon „Térbeli logikai játék” című találmányára (bűvös kocka). Melyik országban tett még a feltaláló szabadalmi bejelentést?

- Németország
 Belgium
 Amerikai Egyesült Államok

Válasz: Belgium.

Pipacs adatbázis – Szabadalom halmaz kijelölése után az Azonosítók (Mind) keresőmezőbe beírva a **170062** lajstromszámot. A keresés lefuttatása után az Ügyszámra (RU0158) kattintva az esp@cenet adatbázis rekordja jelenik meg. Itt a View INPADOC patent family ugrópontra kattintás után jelennek meg a szabadalom családtagjai.

v3.espacenet.com/family?DB=EPODOC&IDX=HU170062&OREQ=0&F=8&&textdoc=TR UE

3.3 Mi a kevlar? Melyik cég gyártja 1971 óta?

Válasz:

Nehezen éghető anyag, amely ötször szilárdabb az acélnál, szintetikus aramid szál. Golyó- és tűzálló mellények készítésére kiválóan alkalmas. A DUPONT cég gyártja 1971 óta. (A szabadalmi oltalom lejártja után természetesen mások is gyártják.

www.kfki.hu/chemonet/mkl/mk198/mk14/szemle.html

3.4 Miből ered a LEGO név? Mi a szabadalom száma?

Válasz:

A dán „leg godt”, azaz „jót játszani” szavakból jött létre a játék elnevezése.

Pl. HU 199309 (PIPACS adatbázis)

www.malug.hu/tiwaka/tiki-index.php?page_ref_id=226

3.5 Milyen adalékanyag nem található a mai Coca-Colában az eredetihez (azaz a XIX század végén szabadalmaztatott első termékhez) képest?

Válasz:

Kokain.

Több helyen is található cikk róla, angolul pl.:

www.snopes.com/cokelore/cocaine.asp

3.6 Mire használták a remington fegyvergyáros által 1874-ben forgalomba hozott gépet?

- Mosásra
- Táviratozásra
- Írásra

Válasz:

Írásra, később ez lett az egyik leghíresebb

írógépmárka. <http://www.sulinet.hu/tart/cikk/Rad/0/22024/1>

3.6 Hol építette meg Kandó Kálmán az első, váltakozó árammal működő villamosított nagyvasúti vonalat?

- Magyarországon
- Németországban
- Olaszországban

Válasz: Olaszországban

www.mszh.hu/feltalalok/kando.html

4. Ismert védjegyek

4.1 Aquarel

4.2 Mirelite

4.3 Stabilo

4.4 Sherpa

5. Mit mond a jogszabály?

5.1 Lehet-e valamilyen módon védelem alá helyezni egy hangsort, amilyen pl. a MÁV-szignál?

Válasz:

Igen, lehet.

Az [1997. évi XI. törvény a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról](#) 1. fejezete 1§-nak f) pontja szerint a megkülönböztetésre alkalmas megjelölések között a hang is szerepel.

www.mszh.hu/jogforras/9711.html

5.2 Oltalmazható-e védjegyként egy parfümös üveg formája?

Csak ha a benne lévő parfümre is van szabadalom.

Csak dizájnként.

Igen.

Csak, ha szóvédjegy is kapcsolódik hozzá.

Csak az USA-ban.

Válasz:

Igen, hiszen védjegyként „sík vagy térbeli alakzat” is oltalmazható.

www.mszh.hu/vedjegy/nemzeti_ut/-3

5.3 Az önkéntes műnyilvántartás keretében nyilvántartásba lehet-e venni a Magyarországon a jövőben remélhetőleg megvalósuló Olimpiai játékok kabalafiguráinak terveit?

Válasz: Igen.

A hatályos Szerzői jogi törvény hatálya alá tartozó mű, illetve teljesítmény önkéntes műnyilvántartásba vételét a szerző, illetve a szerzői joghoz kapcsolódó jogok jogosultja kérheti a Magyar Szabadalmi Hivataltól.

www.mszh.hu/szerzoi jog/onkentes

5.4 Kaphatsz-e szabadalmi oltalmat, ha bejelented

a) krumplihámozóra, melyet kitaláltál, és a család vállalkozásában már használtok is,

Válasz: Igen,

b) találmányodra, amit az ifjúsági Tudományos és Tehetségkutató Innovációs Verseny keretében kiállítottál,

Válasz: bizonyos feltétekkel

c) olyan találmányra, melyet nyilvános honlapodon ismertettél a nagyközönséggel,

Válasz: nem

d) olyan találmányra, mely Magyarországon nem, de az USA-ban oltalom alatt áll

Válasz: nem

Egy picit részletesebb válasz:

A találmányok szabadalmazhatósági feltételeit a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény I. fejezete határozza meg.

Ez kimondja, hogy szabadalmazható minden (1) új, (2) feltalálói tevékenységen alapuló, (3) iparilag alkalmazható találmány. Ahhoz, hogy egy találmány szabadalmazható legyen, mindhárom kritériumnak teljesülnie kell. Bármelyik szabadalmazhatósági feltétel hiányzik, a megoldás nem kaphat szabadalmi oltalmat.

A fenti kérdések mindegyike azt firtatja, hogy kaphat-e még szabadalmi oltalmat olyan megoldás, amely valamilyen módon már korábban is ismert volt. Ezért ezekben az esetekben a veszélyeztetett kritérium az (1) újdonság követelménye.

Az említett törvény [2. §-a rendelkezik az újdonság kérdéséről](#) az alábbiak szerint:

„Új a találmány, ha nem tartozik a technika állásához. A technika állásához tartozik mindaz, ami az elsőbbség időpontja előtt írásbeli közlés, szóbeli ismertetés, gyakorlatbavétel útján vagy bármilyen más módon bárki számára hozzáférhetővé vált.”

a) Igen, de csak akkor, ha az eszközt csak a feltaláló használta, más nem ismerhette meg, vagy ha a konyhában beépített műszerhez hozzáférő személyzettel titoktartási megállapodást kötöttek, úgy a gyakorlatbavétel nem számít nyilvánosnak, és így még kérhető rá szabadalmi oltalom. Minden egyéb esetben azonban elestünk a szabadalmi oltalom alá helyezés esélyétől. Az többi 3 esetben biztosan sérült az újdonság követelménye, hisz a megoldás nyilvánosságra jutott.

b) Csak bizonyos feltételekkel, l. a válasz végén.

c, d) Nem.

- Egy diplomamunkában ismertetett találmány, az egyetemi könyvtárban bárki számára megismerhetővé válik.
- Egy nyilvános honlapon bemutatott találmányt bárki megtekinthet és megismerhet, aki internet-hozzáféréshez jutott valaha is.
- A szabadalmi rendszer lényege az, hogy egy megoldás végül közkinccsé váljék és bárki felhasználhassa annak fejében, hogy egy ideig a feltaláló kizárólagos hasznosítási joggal rendelkezik találmányára annak érdekében, hogy a befektetett idő, pénz és fáradtság megtérülésére lehetőséget kapjon. Ezért az oltalommal védett megoldásokat éppen a szabadalmi bejelentésben foglalt leírás ismerteti meg. Ezek a leírások meghirdetéssel nyilvánosságra kerülnek, és a szabadalmi hivatalokban működő szabadalmi tárukban, valamint ma már elektronikus adatbázisokban is megismerhetőek mindenki számára.

Tehát bizonyos, hogy a c) és a d) esetekben nem kaphatsz szabadalmi oltalmat, a b) esetben pedig csak akkor, ha találmányodat a kiállítás megnyitásától számított fél éven belül bejelentetted a Magyar Szabadalmi Hivatalban, a kiállítás szervezőitől pedig igazolást kérsz, mert így igénybe tudod venni az ún. kiállítási kedvezményt.

6. Érdekes esetek

6.1

Vegyük a Bíró László József által kifejlesztett, és 1938-ban szabadalmaztatott golyóstoll...

és a golyós dezodor fejének kialakítása közötti hasonlóságot.

A golyóstoll 1938. évi szabadalmi oltalma után a golyós dezodor kifejlesztője vajon szerzhette-e szabadalmat a golyóstollal azonos működési elvű szerkezetére vagy nem, mivel az nem tartalmazott feltalálói tevékenységet a golyóstoll hegyének technikai megoldásához képest?

Válasz: Igen.

A találmányok szabadalmazhatóságának kérdésével a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény I. fejezete foglalkozik, melynek címe: [A szabadalmi oltalom tárgya.](#)

Ez kimondja, hogy szabadalmazható minden (1) új, (2) feltalálói tevékenységen alapuló, (3) iparilag alkalmazható találmány. Ahhoz, hogy egy találmány szabadalmazható legyen, mindhárom kritériumnak teljesülnie kell. Bármelyik szabadalmazhatósági feltétel hiányzik, a megoldás nem kaphat szabadalmi oltalmat.

Ebben az esetben a feltalálói tevékenység megléte szorul vizsgálatra.

Feltalálói tevékenységen (2) alapul a találmány, ha a technika állásához képest szakember számára nem nyilvánvaló.

Mivel a két megoldás alkalmazási területe lényegesen eltér, a „szakterületeken jártas szakember” is merőben más szakterület ismerője a két esetben. Emiatt nem elvárható, hogy a golyós dezodor fejlesztésével foglalkozó szakember ismerje a golyóstoll területen használatos megoldásokat, más szóval egy ismert megoldás más, új területen való alkalmazása nem nyilvánvaló, azaz feltalálói tevékenységet igényel. Ezért tehát kimondható, hogy a golyós dezodor szabadalmazható találmány annak ellenére, hogy a golyóstoll elvén működik.

www.mszh.hu/jogforras/shlaw.html?9533_20060415:1fC

6.2 Furmányos Flórián színházi látcsövével kifigyelte, hogy szomszédja Balek Béla a konyhában berendezett műhelyében egyszerű, gazdaságos, higiénikusan tisztítható húsdarálót konstruált. Miután az adatbázisokból kikutatta, hogy B. B. még nem tett bejelentést, a megfigyelés alapján műszaki rajzot és leírást készített, és azt benyújtotta a Szabadalmi Hivatalba.

**Kaphat-e szabadalmat F. F.? (Indokold is válaszodat!)
Mit tehet B. B., ha tudomást szerez a bejelentésről?**

Válasz: FF szabadalmat kaphat, BB pert indíthat.

Ha a megoldás valóban új és feltalálói tevékenységen alapul, FF nevére jegyzik be a találmányt (a hivatal nem vizsgálja, és nem is vizsgálhatja, hogy valóban a feltaláló nyújtotta-e be a bejelentést), hacsak BB találmánybitorlási pert nem indít ellene, és nem bizonyítja, hogy a találmány tárgya az ő szellemi terméke, valamint erről nem nyújt be jogerős bírósági végzést.

www.mszh.hu/jogforras/shlaw.html?9533_20060415:34pC